

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อบุคคล สังคม ประเทศชาติ และต่อโลกเป็นอย่างยิ่ง อาจกล่าวได้ว่า“ตราบใดที่โลกยังมีมนุษย์ ไม่สิ้นสุดการศึกษาต้องอาศัย”เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะมนุษย์ที่อาศัยโลกอยู่จะต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษาสำหรับพัฒนาตน เมื่อสมาชิกของสังคมได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพแล้ว สังคมและประเทศชาติ รวมทั้งโลกด้วยก็จะได้รับการพัฒนาต่อไป

“การศึกษาคือชีวิต และการศึกษาคือการเล่าเรียน” คำกล่าวเช่นนี้ยังคงเป็นความจริงอยู่ตลอดไป ชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิในครรภ์มารดา ก็เริ่มมีการศึกษาบ้างแล้ว การศึกษาของมนุษย์จะเริ่มอย่างจริงจังก็ต่อเมื่อชีวิตได้ลืมตาดูโลก และจะต้องศึกษาอยู่ตลอดไปจนกว่าชีวิตจะจากโลกนี้ไป การศึกษาของคนเรานั้นมีลักษณะแตกต่างกันไปตามศักยภาพของสภาพแวดล้อม ฐานะ โอกาส หรือประสบการณ์เฉพาะของแต่ละบุคคล (ยนต์ ชุ่มจิต, 2544: 24)

การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของคนมาแต่โบราณกาล ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ซึ่งเริ่มต้นมาพร้อม ๆ กับการมีมนุษย์เกิดขึ้นในโลกนี้หรือจะเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) ซึ่งเกิดขึ้นก่อนการศึกษาในระบบโรงเรียน และมีความสำคัญตลอดมาจนปัจจุบัน หรือจะเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) ซึ่งประเทศไทยได้เริ่มการศึกษาย่างมีระบบเช่นนี้ มาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

การจัดการศึกษาของทุกประเทศ ทุกยุค ทุกสมัย มุ่งที่จะพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เพื่อสนองความต้องการและความจำเป็นของบุคคลและของสังคม เพื่อช่วยพัฒนาประเทศด้วยกันทั้งสิ้นและต่างก็หาวิธีการที่เหมาะสมที่สุด เท่าที่ฐานะเศรษฐกิจ แนวนโยบายของประเทศนั้น ๆ จะอำนวย เพื่อช่วยถ่ายทอดและสร้างเสริมความรู้ ความคิด ทั้งทางวิชาการ วิชาชีพ ตลอดจนศิลป วัฒนธรรม ให้ได้ผลดี รวมทั้งการฝึกอบรมให้เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะตามที่ชาตินั้น ๆ ต้องการ (ดวงเดือน พิศาลบุตร, 2525: ไม่ปรากฏเลขหน้า)

การศึกษาจึงจำเป็นสำหรับมนุษย์อย่างยิ่ง ถ้ามนุษย์ไม่ได้รับการศึกษาแล้ว มนุษย์ก็จะมีชีวิตที่เหมือนกับสัตว์ป่าทั่วไป คือ คิดไม่เป็น ไม่มีศีลธรรม มีการดำรงชีวิตที่ไม่เป็นระบบ หากินเอาตัวรอดไปวัน ๆ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่จุดดิ่งให้มนุษย์มีสมองสูงกว่าสัตว์อื่นในโลก

เหมราช เหมหงษา (อ้างถึงรัตนา ตุงคสวัสดิ์, 2528: 2) การที่สังคมหนึ่ง ๆ สามารถดำรงรักษาวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยคนรุ่นเก่ามีหน้าที่ในการถ่ายทอด และ

คนรุ่นใหม่มีหน้าที่เรียนรู้วัฒนธรรมต่าง ๆ ของกลุ่มที่ตนเข้าเป็นสมาชิก ดังนั้นการถ่ายทอดวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงอยู่ของวัฒนธรรม

Bidney นิยามวัฒนธรรมว่า “เป็นสิ่งที่มนุษย์ได้มาโดยการเรียนรู้ หรือเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน รวมทั้งความคิดของปัจเจกชนต่าง ๆ ภายในสังคมนั้นและความฉลาดเฉลียวศิลปะ ความคิดทางสังคมที่สมาชิกของสังคมมักยอมรับร่วมกันและพยายามปฏิบัติตาม” (งามพิศ สัตย์สงวน, 2543: 22)

ดนตรีไทยจึงเป็นวัฒนธรรมอีกแขนงหนึ่งในสาขาวิชาศิลปะ เพราะดนตรีไทยมีการอบรมสั่งสอน สืบทอดมารุ่นแล้วรุ่นเล่าจากปู่ย่าตายาย มีระเบียบแบบแผน เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย ตั้งแต่ระดับเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน จนถึงประชาชนในสังคม เมื่อบุคคลในสังคมเห็นเครื่องดนตรีไทย ได้ยินเสียงเครื่องดนตรีหรือได้ยินทำนองเพลงก็จะรู้ทันที ว่าสิ่งที่เขาได้เห็นหรือเสียงที่เขาได้ยิน เป็นเครื่องดนตรีหรือเพลงประจำชาติของเขา

การเรียนดนตรีไทยในสมัยก่อน ผู้ที่จะเรียนดนตรีไทยจะต้องเดินทางมาเรียนที่บ้านครู ซึ่งบ้านครูเปรียบเสมือนโรงเรียน แต่สมัยก่อนจะเรียกว่า สำนักหรือบ้าน เช่น บ้านพาทยโกศล สำนักครูหลวงประดิษฐไพเราะ บ้านครูเตียง ธนโกเศศ เป็นต้น

ระบบการศึกษาดนตรีไทยอย่างโบราณ เป็นความรู้ที่มีรากฐานมาจากการปฏิบัติ เชื่อกันว่านักดนตรีโดยทั่วไปที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องทุ่มเทเวลาฝึกฝนให้ชำนาญในการใช้เครื่องดนตรี ทบทวนฝึกซ้อมในบทเพลงให้แม่นยำ บรรเลงได้เรียบร้อย ถูกลักษณะแห่งการบรรเลงทุกประการ รวมทั้งมีวัตรปฏิบัติที่เหมาะสม มีการเคารพบูชาครูบาอาจารย์อย่างจริงจัง มีกิริยามารยาทอันงดงาม มีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ และประพฤติตนให้สมควรแก่จรรยาบรรณของนักดนตรีที่ดี

ความรู้ดนตรีที่เป็นหลักวิชานั้น เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลเนื่องด้วยแต่คนมานั้น สังคมดนตรีไทยเป็นสังคมมุขปาฐะ เมื่อใครได้วิชาความรู้ของโบราณ ก็ต้องอาศัยไต่ถามครูบาอาจารย์กันด้วยปากเปล่าบ้าง คิดค้นพิจารณาหาคำตอบด้วยตัวเองบ้าง ครูพักลักจำบ้าง ไม่มีตำราช่วยในการเล่าเรียนหรืออธิบายข้อปัญหาในการดนตรีเรื่องที่รู้ที่เข้าใจ (อานันท์ นาคคง, 2540: 13)

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 อธิบายว่า คำว่า “ครู” นั้นมาจากรากศัพท์ในภาษาบาลีว่า “คุรุ-คุรุ” หรือมาจากภาษาสันสกฤตว่า “คุรุ” ในความหมายที่เป็นคำนามแปลว่า “ผู้สั่งสอนศิษย์หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์” (ยงค์ ชุ่มจิต, 2544: 207)

“ครู” คือผู้ทรงภูมิปัญญาในศาสตร์สาขานั้น ๆ ตระหนักแก้ไขในคุณค่าของศาสตร์ดังกล่าว อันจะมีต่อมวลมนุษย์ที่ยังเขลาอยู่ เกิดความบังดาลใจใคร่ให้คนอื่นได้รู้ ได้เห็นในสิ่งที่ตนได้รู้ได้เห็นมา ทนไม่ได้ที่จะเห็นคนทั้งหลายมงาย หรือเดินไปบนเส้นทางชีวิตโดยปราศจากแสงเทียนชีวิต คือปัญญาเป็นเครื่องส่องทาง (เจริญ ไวรวัจนกุล, 2531: 1)

ยิ่งครูมีชื่อเสียงดังมากเท่าไร ผู้ที่มาสมัครเรียนก็จะเดินทางมาขอสมัครเรียนอย่างไม่ย่อท้อ แม้จะอยู่ไกลแค่ไหน เมื่อผู้มาขอเรียนได้ฝากเนื้อฝากตัวเป็นลูกศิษย์แล้ว ผู้ที่เป็นศิษย์ก็จะอยู่กินนอนที่บ้านครู โดยจะทำงานต่าง ๆ ในบ้าน เช่น กวาดบ้าน หุงข้าว หรืองานที่ครูมอบหมายให้ทำ เพื่อเป็นการตอบแทนพระคุณครู ทำให้การดำเนินชีวิตระหว่างครูกับลูกศิษย์มีความผูกพันประดุจพ่อแม่กับลูก

การที่จะเริ่มสอนครูियางคนคนตรีแก่ศิษย์นั้น ครูจะดูอุปนิสัยของศิษย์เสียก่อน ถ้าเลือกผู้ที่มีนิสัยคนตรีอยู่แล้วมาฝึกหัด การสอนและการเรียนก็จะสะดวกและรวดเร็วขึ้น หากศิษย์มีเขาวนดี อดสาหาพยายาม ด้วยความรักเรียนจริง ๆ และมีมือก็ดี (สิ่งนี้แล้วแต่ธรรมชาติอันวย) เหมาะที่จะใช้เครื่องดนตรีนั้น ๆ (มนตรี ตราโมท, 2540: 88-89)

ครูจะถ่ายทอดแบบอย่างที่ครูได้เรียนมาก่อน และถ่ายทอดสิ่งที่ครูเรียนมาจากสิ่งที่ครูเรียนรู้ด้วยตนเองหรือประสบการณ์ ครูได้ประมวลความรู้ต่าง ๆ และปรับให้ดีแล้วนำมาถ่ายทอดให้กับศิษย์ ศิษย์จะรับแบบอย่างมาจากครูไม่ว่าจะเป็นแนวความคิด รูปลักษณ์ ทำการบรรเลง แนวการบรรเลง ท่วงทำนองเพลง ทำให้นักดนตรีในแต่ละสำนักจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป

รศ.ดร.สุกรี เจริญสุข (2542: ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวไว้ว่า คนตรีไทยไม่ได้เป็นวิชาการที่ศึกษากันในมหาวิทยาลัยไทย คนตรีไทยยังอยู่กับบ้านต่าง ๆ ศึกษาถ่ายทอดให้กับทายาทและลูกหลาน เช่น บ้านบางลำภู บ้านบางกะปิ อัมพวา เป็นต้น

ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ทรงมีพระราชดำริในการจัดการศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา จากการศึกษาแบบที่ผู้เรียนศึกษาตามสำนักวิชาต่าง ๆ ที่มีแนวการศึกษา การสอนที่แตกต่างกัน เข้ามาสู่ระบบการศึกษาที่จัดการศึกษาให้มีแนวเดียวกัน

มีพระบรมราชการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

“ทรงมีพระราชดำริหว่า การเล่าเรียนของชนชาวสยาม ซึ่งเล่าเรียนอยู่บัดนี้ ยังไม่เป็นการแพร่หลายทั่วไปในหัวเมืองตลอดพระราชอาณาจักร วิชาความรู้จึงยังไม่เป็นการรุ่งเรือง ได้มีพระราชประสงค์ที่จะให้มีการเล่าเรียนเจริญรุ่งเรือง แลแพร่หลายทั่วไปในพระราชอาณาจักรสยาม เพื่อให้กุลบุตรได้มีโอกาสที่จะศึกษาวิชาใส่ตน ให้เป็นทางเลี้ยงชีพแลเป็นทางที่จะประพฤติกวาคิดความชอบให้อิ่งขึ้น สมกับสมัยที่บ้านเมืองมีความเจริญขึ้น แต่ก่อนมาผู้ที่มีบุตรหลานยอมนำไปฝากไว้กับพระสงฆ์ตามพระอารามให้พระสงฆ์เป็นอาจารย์สั่งสอนวิชา แลทางประพฤติกวาคิด แลยังมีสืบมาจนกาลบัดนี้ แต่การเล่าเรียนที่เปนอยู่นั้น ยังไม่เป็นการเจริญดีสมกับสมัย เพราะเหตุว่ายังไม่มีแบบแผน แลดำรับดำราที่จะสั่งสอนตามความต้องการอย่างไร เปนแต่

สอนกันไปตามความรู้ของพระสงฆ์ผู้เป็นอาจารย์ กุลบุตรที่ศึกษาก็ย่อมจะได้รับวิชา
ไม่เหมือนกัน”

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๗ เป็นวันที่ ๑๐๕๕๘ ใน
รัชกาลปัจจุบันนี้ (สภาการศึกษาของมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับมูลนิธิ
เอเชีย, 2514)

เมื่อมีพระบรมราชการจัดการศึกษาแล้วทำให้การศึกษาวิชา ต้องมุ่งเข้าสู่ระบบโรงเรียน
ทั้งครูและนักเรียน โรงเรียนคือจุดศูนย์กลางที่ครูจะถ่ายทอดความรู้ และนักเรียนจะได้รับความรู้

เมื่อได้จัดระบบการศึกษาใหม่ วิชาความรู้ทั้งหลายที่เคยเล่าเรียนกันตามบ้าน สำนัก
ต่างต้องย้ายตัวเองออกมาประจำอยู่ที่โรงเรียน แม้แต่วิชาการดนตรีไทยก็ต้องออกมาอยู่ด้วย ครูที่
เคยอยู่กับบ้านนั่งสอนลูกศิษย์ ก็ต้องเดินทางมาสอนที่โรงเรียน ลูกศิษย์ที่เคยอาศัยเรียนตามบ้าน
จตุก็ต้องย้ายมาเรียนที่โรงเรียน เพราะกฎกระทรวงบังคับว่าจะต้องได้เรียนวิชาสามัญด้วย

จึงทำให้รูปแบบการศึกษาดนตรีไทยอย่างสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงไป เพราะในโรงเรียนมี
การสอนทั้งวิชาสามัญ วิชาดนตรีไทย ดนตรีฝรั่ง ในโรงเรียนหนึ่ง ๆ มีครูสอนดนตรีไทย
หลายคน แต่ละคนก็อาจจะมาจากคนละบ้าน คนละสำนัก รูปแบบท่าทาง การบรรเลง ย่อมมี
ความแตกต่างกัน เพราะครูแต่ละคนก็จะเอาลักษณะครูของตนเป็นแบบอย่าง เป็นแบบที่ถูกต้อง
ทำให้เกิดข้อถกเถียงกันว่าครูของใครเป็นต้นแบบที่ถูกต้องที่สุด

วงดนตรีไทยที่ใช้บรรเลงเป็นแบบแผนกันอยู่ในปัจจุบันนี้มีอยู่ 3 ประเภท ด้วยกันคือ

1. วงปี่พาทย์
2. วงเครื่องสาย
3. วงมโหรี

การบรรเลงดนตรีไทยนิยมบรรเลงกันเป็นวง ในปัจจุบันการเล่นวงเครื่องสายและมโหรี
กำลังเป็นที่นิยมมาก สังเกตได้จากผู้ที่หัดเรียนดนตรีไทยมักจะชอบฟังวงดนตรีไทยประเภท
วงเครื่องสายและวงมโหรี ด้วยท่วงทำนองเพลงที่มีลีลาอ่อนหวานไพเราะ ฟังแล้วสบายหู
เสียงไม่ดังจนเกินไป เครื่องดนตรีมีน้ำหนักเบาสามารถพกพาไปได้สะดวก อีกทั้งนิยมเล่นใน
งานมงคลต่าง ๆ ได้หลายงาน

“ซอด้วง เป็นซอสำหรับสีนำวงเครื่องสาย; ทั้งนี้เพราะมีเสียงแหลมลึก, นักดนตรี
ที่เล่นอยู่ในวงได้ยินเสียงซอด้วงถนัดทุกคน เสียงซอด้วงมีอาณาพมิใช้น้อย ดังจะ
สังเกตได้ว่า วงเครื่องสายที่ประกอบด้วยนักดนตรีผู้เชี่ยวชาญทุกคนนั้น หากกำลัง
บรรเลงเพลงหางเครื่องรวดเร็วเต็มที่แล้วบังเอิญซอด้วงเกิดสายขาดขึ้นมา วงทั้งวง
จะรวนไปทันที ไม่รวนมากก็รวนนิดหน่อย แล้วจึงตั้งตัวบรรเลงต่อไปได้ใหม่ แต่
ถ้าเป็นวงที่ประกอบด้วยนักดนตรีอ่อน ๆ แล้ว ก็มีหวังล้มครืนลงไปเลยทีเดียว”
(อุทิศ นาคสวัสดิ์, 2525: 1)

ซอด้วงสามารถจะเข้าร่วมบรรเลงในวงดนตรีได้ 2 วงเท่านั้น คือวงเครื่องสายและวงมโหรี ในวงเครื่องสายซอด้วงทำหน้าที่เป็นผู้นำวงในการลือ ล้วง ชัด ตลอดจนการออกเพลงต่าง ๆ เช่น เพลงหางเครื่องและลูกหมัด สำหรับวงมโหรี (เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี, 2530: 32)

จะเห็นได้ว่าซอด้วงเป็นผู้นำในวงเครื่องสาย เพราะมีเสียงสูงแหลมที่ตั้ง และดำเนินทำนองเป็นหลักให้วง เปรียบเสมือนเป็นหัวหน้าให้กับวงเลขที่เดียว

พระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ.2504 “วิชาดนตรีไทย เป็นศิลปะสำคัญ ที่ชาติไทยเราได้รับเป็นมรดกตกทอดมาหลายชั่วคนแล้ว โดยครูอาจารย์ในสมัยก่อนได้รับฝึกหัดไว้แล้วถ่ายทอดให้แก่ศิษยานุศิษย์ สืบต่อกันมาด้วยความทรงจำเป็นพื้น ด้วยเหตุนี้แต่ละครูละอาจารย์จึงต่างมีแนวทางศิลปะผิดแผกแตกต่างกันไปบ้าง บางเพลงแม้จะเป็นเพลงเดียวกัน แต่มักจะมีทางแตกต่างกันไปตามแบบของแต่ละครู” (ดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 31, 2542)

จากการค้นคว้าและศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดนตรีไทย พบว่างานที่เกี่ยวข้องกับการดนตรีไทยในเรื่องของการสอนและการสืบทอด ยังไม่มีปรากฏอย่างชัดเจนและเต็มรูปแบบ ผู้วิจัยจึงถือโอกาสที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องวิวัฒนาการของการสอนซอด้วง การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถจะชี้ให้เห็นได้ว่า การสอนและการสืบทอด มีวิธีการสอนอย่างไร ปัจจุบันการสอนซอด้วงมีความคิดเห็นไป แม้แต่ครูผู้สอนเอง บางครั้งก็ไม่สังเกต ไม่ใส่ใจว่าถูกหรือไม่ บางครั้งการให้ครูสอนเครื่องดนตรีชนิดอื่นมาสอนแทน ทำให้รูปแบบการจับ การสี แนวทำนอง หน้าที่ในการบรรเลงผิดไป กระแสค่านิยมของการเรียนการสอนซอด้วงที่ผิดวิธี กำลังแพร่ขยายออกไปเรื่อย ๆ สู่สังคมทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยเรื่องนี้จะเป็นแนวทางชี้ให้เห็นว่า การสอนและการสืบทอดซอด้วงที่ถูกต้องควรปฏิบัติอย่างไร และยังเป็นแนวทาง เป็นแบบอย่าง ให้กับหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อุดมศึกษา ได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาวิวัฒนาการทำนองและการจับชอด้วง
2. ศึกษาวิธีการสอนชอด้วงและการบรรเลงชอด้วง
3. ศึกษาวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของการจับ การสอน และการบรรเลงชอด้วงของครูทั้ง 3 ท่าน

3.1 ครูเบญจรงค์ ธนโกเศศ - ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดงดนตรีไทย พ.ศ. 2541

3.2 อาจารย์เฉลิม ม่วงแพศรี - อาจารย์สอนเครื่องสายไทย

3.3 อาจารย์วรยศ สุขสายชล - อาจารย์สอนเครื่องสายไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบการจับชอด้วง
 - 1.1 ทำนอง
 - 1.2 ทำจับชอ
 - 1.3 ทำจับคันทัก
 - 1.4 ทำนองบรรเลง
2. ศึกษารูปแบบการสอนและการบรรเลงชอด้วง ซึ่งในการวิจัยผู้วิจัยได้แบ่งการสอนออกเป็น 3 ระดับ
 - 2.1 ระดับพื้นฐาน ศึกษาวิธีสอนตั้งแต่ผู้ที่ยังไม่เป็นดนตรี ผู้วิจัยไม่กำหนดเพลงในขั้นนี้
 - 2.2 ระดับกลาง ศึกษาต่อจากระดับพื้นฐาน ซึ่งเป็นเพลงประเภทสองชั้น
 - 2.3 ระดับสูง ศึกษาต่อจากระดับกลาง ซึ่งเป็นเพลงเถา
3. ศึกษารูปแบบและวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของการจับ การสอน และการบรรเลงชอด้วงของครูทั้ง 3 ท่าน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเปรียบเทียบ รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ อาจารย์เบ็ญจรงค์ ธนโกเศศ (ศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. 2541) อาจารย์เฉลิม ม่วงแพศรี และอาจารย์วรยศ สุขสายชล แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็นดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลรูปแบบการจับชอด้วง รูปแบบการสอน และการบรรเลงชอด้วงของอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน
2. วิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของการจับ การสอน และการบรรเลงชอด้วงของอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน
3. สรุปผลการวิจัยจากข้อมูลที่ได้รวบรวมและวิเคราะห์ดังกล่าว พร้อมเสนอแนะความคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิธีการการสอนชอด้วง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบรูปแบบการจับ การสอน และการบรรเลงชอด้วงของครูทั้ง 3 ท่าน
2. ทราบข้อดีและข้อเสียของการจับ การสอน และการบรรเลงชอด้วงของครูทั้ง 3 ท่าน
3. ทราบวิวัฒนาการการสอนชอด้วงของครูแต่ละท่าน
4. ผู้สนใจหัดเรียนชอด้วงหรือสอนชอด้วง สามารถนำรูปแบบการสอนของครูแต่ละท่านไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนชอด้วงได้